

Vooruit, met flinke pas langs alle hunebedden van Drenthe

ACHTERGROND

Het Drenthepad is al flink uitgetrapt, maar nu is er 'de loop langs de hunebedden'. De routes zijn nog maagdelijk, maar hoe lang nog? Met het nieuwe boek in de hand, wandelt men door gans het Drentheland...en langs 53 hunebedden.

ED VAN TELLINGEN

Een wandelboek langs alle Drentse hunebedden en vooruit, dat Groningse hunebed van Noordlaren pikken we ook nog wel even mee. Vreemd genoeg was dat boek er nog niet, maar als je maar lang genoeg broedt en de juiste vaklui in de arm neemt dan komt het ei vanzelf een keer uit. Dat gebeurt op dinsdag 24 mei, de dag waarop *De Loop langs de*

Hunebedden wordt gepresenteerd in het Hunebedmuseum in Borger. Waar anders?

Het oer-Drentse ei schittert in de voorjaarszon. Een langeafstandswandeling van 309 kilometer slingert zich door alle pagina's en illustraties. Schrik niet, het lint door Drenthe is opgeknipt in negentien wandelstaptes. De eerste wandeling begint bij het Drents Museum, de laatste wandeling eindigt daar ook. Wie het vertrouwde Drenthepad nu wel kent, kan beginnen aan een nieuwe uitdaging.

Bij voorbaat een advies aan de kilometervereters. Denk niet in afstanden, probeer ze niet zo rap mogelijk af te leggen. Het mag, en de loopverlaafden die trainen voor de Vierdaagse van Nijmegen en andere loopevenementen zullen de verleiding niet kunnen weerstaan. Maar zij racen wel voorbij aan de ziel van Drenthe.

Zij missen het Drentse oergevoel dat op al deze routes via de voeten opstijgt naar hoofd en hart. De negentien etappes leiden niet alleen langs hunebedden, maar brengen

wandelaars op plekken waar de prehistorie uit de bodem dampft. Grafheuvels doemen op, archeologische rijkdommen worden zichtbaar en ook niet verkeerd: de wandelaars sjouwen door de nationale parken van de Drentsche Aa, het Dwingelderveld, het Drents-Friese Wold en het Fochteloërveen. Routeuitzetter Roelof Huisman kan er wat van en de medewerking van provinciaal archeoloog Wijnand van der Sande en natuurfotograaf Hans Dekker is alom zichtbaar.

Vanzelfsprekend lopen de routes ook over de Hondsrug, dat dichtslibt van de hunebedden, en door het Holtingerveld rond Havelte, een van de rijkste archeologische gebieden van Nederland. „Heel veel kilometers lopen over onverharde wegen”, vertelt schrijver Bertus Boivin. „Zo min mogelijk asfalt, zo weinig mogelijk verkeer.”

Eric van der Bilt liep al jaren rond met het idee, de met de Stichting Het Drentse Landschap vergroeide directeur die op donderdag 26 mei afscheid neemt. Maar dat is weer een ander verhaal. Boivin en Van der Bilt, beide heren kennen elkaar door en door. Al twintig jaar leggen ze in de zomer, herfst, winter en voorjaar een traject af in een gebied van Het

Hunebed bij Havelte. FOTO ARCHIEF JAN ZEEMAN

Drentse Landschap. Daar schrijven ze over in elk kwartaalblad van de stichting, compleet met kaartje erbij. Boivin: „Voor Eric zijn die wandelingen een uitje waarop hij lekker buiten is. Als directeur wordt hij steeds meer opgeslokt door vergaderingen met alles en iedereen.”

De Loop langs de Hunebedden zit boordevol historische informatie, foto's, pentekeningen en natuurafbeeldingen. Elk hunebed heeft zijn eigen pagina. „Als tekstschrijver was ik even bang om te veel in herhalingen te vallen”, illustreert Boivin. „Het gaat wel om 53 hunebedden in Drenthe (en eentje in Groningen).” Allemaal genummerd, met hun eigen D(renthe)-nummer, en daar mag Drenthe de befaamde archeoloog Albert Egges van Giffen dankbaar voor zijn (zie inzet).

Elk hunebed heeft zijn eigen geschiedenis, onder elke zwerfkei zitten sappige verhalen. Zomaar een hunebed, dat van Gasteren. *Des duivelse kolsse* typeerde de Groninger Sicke Benninge de zwerfkeien. In 1547 sprak de Vlaming Antonius Schonhovieus over *Daemonis Cunni* of in gewoon Nederlands *Duvels Kut*. Een altaar waarop Germanen mensenoffers brachten, althans volgens onze Antonius.

Het wandelboek toont veel oude prenten en oude foto's van de hunebedden. Ze laten zien hoe het landschap rondom enorm is veranderd. Vroeger lagen hunebedden veelal in verlaten landschappen. Nu zijn ze omgeven door bossen. Of veel erger: staan ze ingeklemd in woonwijken

of zijn ontheiligd door alle rotzooi eromheen.

Trechterbekers vormen het type aardewerk dat overal werd gevonden in de grafkelders van West- en Midden-Europa. „Trechterbekercultuur wordt pedaalnummercultuur”, sprak ooit de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek. Kinderen willen klauteren op hunebedden, dat spreekt voor zich, maar de opeenhoping van plastic troep rond de megalithische monumenten is van een geheel andere orde.

Ach, vergeef me, het is een *cri de coeur* van de verslaggever. De zorg voor het prehistorisch erfgoed wordt beter en dit wandelboekwerk draagt daar zeker toe bij. De hunebedden vormen de stapstenen en verdienen bescherming, zoals de drost en gedeputeerden van Drenthe al in 1734 de 'Orde tegen het vervoeren van Veltstenen' uitschreven. „Die allenthalven als waardige monumenten en van ouds beroemde gedenktekenen behoorden geconserveert te worden.”

De paden op, de lanen in, van hunebed D1 naar D54, met de D van Drenthe, en vooruit, de D van *Distant Smile*, dat bluesnummer van Cuby and the Blizzards dat soepel invoegt in het oergevoel van Drenthe.

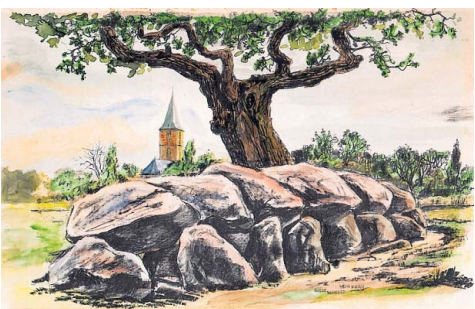
De 55 hunebedden van Van Giffen

Zonder prof.dr. Albert Egges van Giffen zou Drenthe minder hunebedden tellen dan nu het geval is. In 1928 publiceerde hij een monumentale atlas van 55 hunebedden. De Drentse hunebedden nummerde hij van D1 (Steenbergen) tot D54 (Havelterberg). Het hunebed in het Groningse Noordlaren kreeg het nummer G1. In *De Loop van de Hunebedden* komen 'slechts' 53 hunebedden voorbij. Hunebed D33 bij Valthede gebruikte Van Giffen om hunebed D49 bij Schoonoord ('Papeloze Kerk') te restaureren. Hunebed D48 bij Noordbarge was niet meer dan één jochel van een steen. Van Giffen (in 1888 geboren als zoon

van een hervormde dominee) groeide op in Diever. Daar ligt hij ook begraven op zijn toenmalige landgoed De Heezeberg. Van Giffen (die in 1973 overleed) maakte naam als bodemonderzoeker van Drenthe en Groningen. Hij leidde opgravingen van wierden in Groningen en onderzocht en inventariseerde de hunebedden van Drenthe. Hij redde in de Tweede Wereldoorlog de hunebedden van Havelte door ze ondergronds te brengen als bescherming tegen de bombardementen van de geallieerden op het vliegveld van Havelte. Van Giffen was ook de oprichter van het Biologisch Archeologisch Instituut van Groningen.

Tineke en haar grootvader determineren plantjes in het huisje op landgoed De Heezeberg. FOTO TINEKE ZWEERS-VAN GIFFEN

Van Assen naar Gasteren

Elk van de negentien hunebedetappes door Drenthe beslaat zo'n zeven rijk geïllustreerde pagina's in het wandelboek. De eerste etappe begint bij het Drents Museum in Assen en eindigt (18,5 kilometer verderop) bij de brink van Gasteren. Routebeschrijving en kaartje nemen de wandelaar bij de

hand. Onderweg krijgt hij informatie over het Deurzerdiep, Kampsheide, het Balloërveld en van de Rolder 'hunebedtweeling'. (Tekening van Rolder hunebed D18, een tekening van de Asser schilder Hein Kray. Op de achtergrond de middeleeuwse Jacobskerk.)

Het wandelboek

Het boek *De Loop langs de Hunebedden* wordt dinsdag 24 mei gepresenteerd in het Hunebedmuseum in Borger. Tineke Zweers-Van Giffen krijgt het eerste exemplaar. Zij is de kleindochter van Albert Egges van Giffen, onder meer samensteller van de monumentale atlas *De hunebedden in Nederland* (1928). Het boek is het vierde deel in de serie *De Loop van...* Eerder maakte Bertus Boivin al de boeken *De loop van Reest*, *De loop van de Drentsche Aa* en *De loop van het Oude Diep*, alle in opdracht van Stichting Het Drentse Landschap.

De Loop langs de Hunebedden (dat 13 euro 50 kost) is vanaf 25 mei verkrijgbaar in de winkels of via de site van Het Drentse Landschap. Het bevat negentien etappes en uitgestippelde routes langs alle hunebedden en tal van historische, landschappelijke, archeologische en cultuurhistorische bijzonderheden.

